

Døden

- og dens betydning

John-Erik Stig Hansen
Overlæge, dr.med.

Disponering

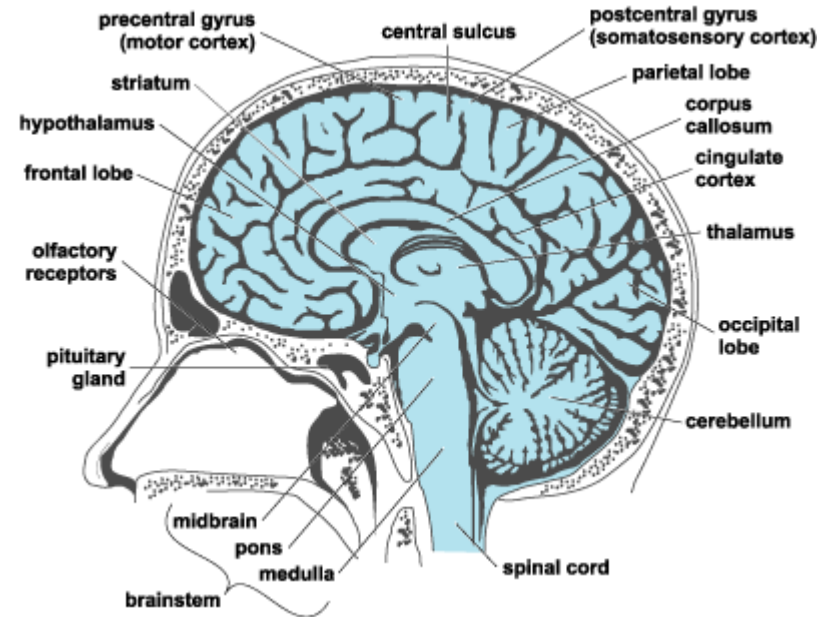
- Hvornår er man død?
 - Hjernen
- Hvad kan døden bruges til?
 - Transplantation
- Hvornår må man fremkalde døden?
 - Dødshjælp
- Hvad er døden til for?
 - Naturlig evolution
- Betyder døden noget?
 - Overgang

Niels Steensen, 1669

Menneskehjernen

- Personens forbindelse til verden
- Integrerer organer og systemer til ét individ
- Er nødvendig for:
 - Automatiske kropsfunktioner
 - Interaktion med omgivelserne
 - Tænkning, emotion, refleksion, planlægning

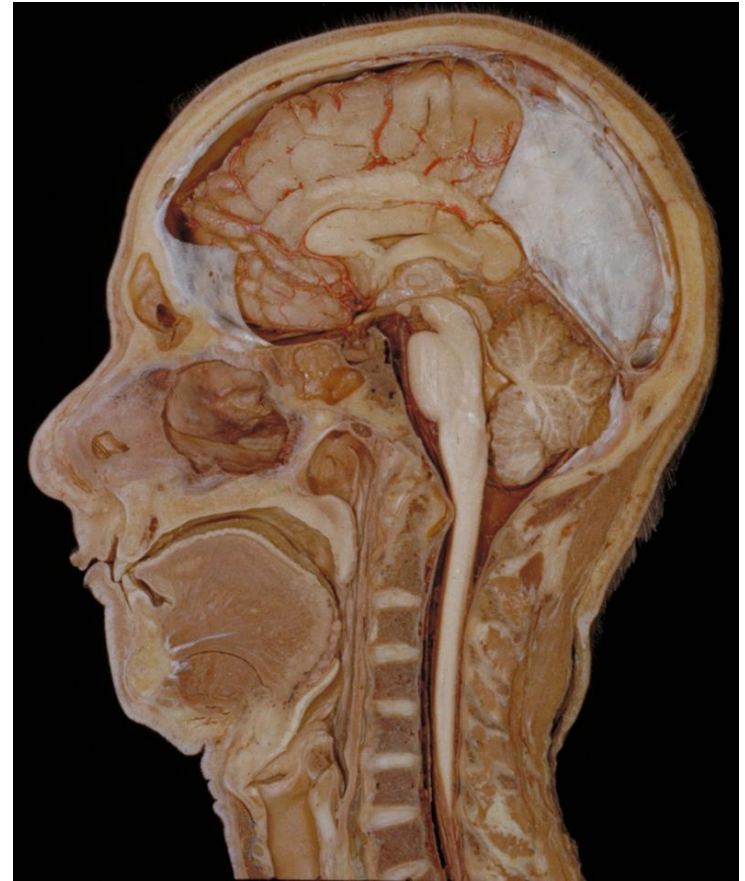

"Thus, when the functions of the brain which are, so to speak, at the service of the soul, cease completely because of some defect or perturbation – since the messengers of the sensations and the agents of movement no longer act – it is as if the soul was no longer present and was not in the body, and it has gone away"

Skf. Augustin, *De Gen ad lit*, L. VII, ch. 19. Ca år 400

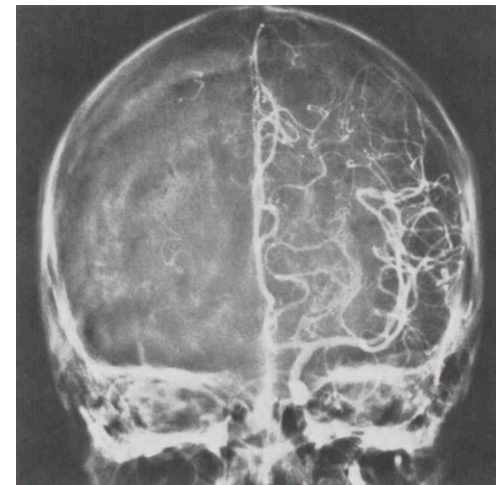
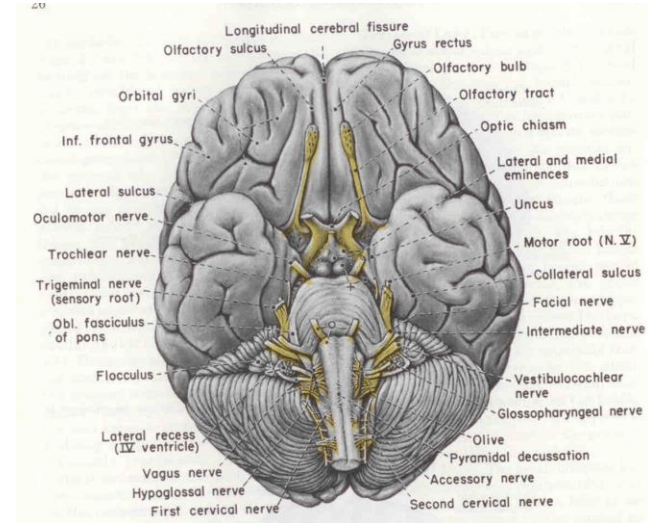
Er døden sikker?

- Definition af død
 - Hjerne, lillehjerne og hjernestamme er irreversibelt gået til grunde
- Årsager
 - Iltmangel (manglende blodcirkulation)
 - Læsion (knusning, afhugning)
- Dødstegn
 - Hjertedød (sikre: dødsstivhed, ligpletter, forrådnelse)
 - Hjernedød (indikationer: bevidstløshed, respirationsstop, reaktionsløshed)

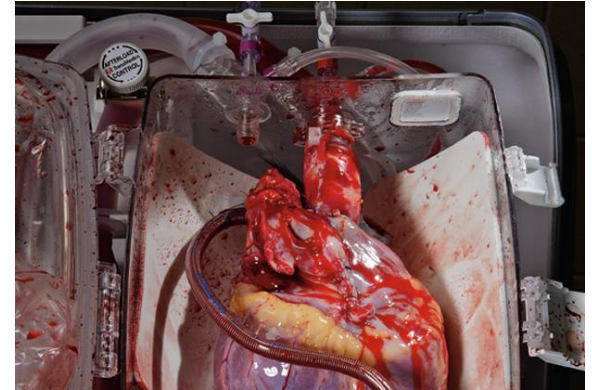
Konstatering af hjernedød

- Bevidstløshed (>6 timer)
- Manglende vejrtrækning
- Kendt årsag
- Reaktionsløse kranienerver
- Manglende blodgennemstrømning

Hvad kan de døde bruges til?

- Transplantation af nekrovæv
 - Visse væv (hornhinde, hud)
- Transplantation fra hjernedøde
 - Funktionsdygtige organer
 - Lever (40), Hjerte (27), Lunge (29), Nyre (231, inkl. levende donorer)
 - Forudgående samtykke (donorregistret: 700.000) eller pårørendes accept

Organudtagning

- Transplantationsmulighed undersøges (inkl. tilladelse)
- Hjernedød konstateres
- Pårørende tager afsked med afdøde
- Afdøde med cirkulation (respirator) køres til operationsstuen
- Liget åbnes, respirator slukkes & organer udtages
- Liget returneres til sygestue

Etik & organdonation

Pro

- Mangel på organer
- Donor kan gavne andre
- Dødsdømte liv reddes

Contra

- Døden er ikke synlig
- Svær afsked for pårørende
- Kostbar procedure

87% er principielt positive overfor organdonation

I 50% af de konkrete situationer, hvor der ikke foreligger en tilkendegivelse fra afdøde, siger de pårørende nej til donation.

Selvbestemmelsesret over egen krop også efter døden

Mennesket og dets dele må ikke blive statens ejendom

Hvornår må man fremkalde døden?

5. bud:

Du må ikke slå ihjel!

- Selvforsvar
- Retfærdig krig
- Passiv dødshjælp
- Aktiv dødshjælp?

Retfærdig krig

Augustin, 400 & Thomas Aquin, 1225

- Retfærdig begrundelse og sidste udvej
- Besluttet og føres af legitim autoritet
- Rimelig udsigt til at opnå formålet
- Proportional magtanvendelse
- Ikke-kombattanter beskyttes mest muligt
- Efterfølges af genoprettelse af freden

Livshjælp - Dødshjælp

”Passiv dødshjælp”

- Uafvendeligt døende kan afvise behandling
- Uafvendeligt døende skal ikke nødvendigvis gives livsforlængende behandling
- Uafvendeligt døende kan smertelindres også selvom dette fremskynder døden

”Aktiv dødshjælp”

- Hjælp til selvmord
- Aflivning efter anmodning
- Aflivning uden anmodning

Aflivning af andre umenneskeliggør gerningsmand og samfund

Lindring af smerter og angst er altid muligt

Døden og dødsprocessen er en vigtig og potentielt berigende udfordring for den døende og især for omgivelserne

Hvad er døden godt for?

- Biologisk materiale er ustabil
- Naturens selektion af vellykkede varianter (kiksere uddør)
- Biologisk hukommelse i DNA ➡ stigende kompleksitet
- ➡ Hele det biologiske udfaldsrum bliver afprøvet
- ➡ Sikkerhed for at mennesket dukker frem af naturen

Uden død – ingen udvikling

Betyder døden noget?

- Biologisk nødvendighed
- Gudsskabt grundvilkår
- Denne verden kan ikke perfektioneres
- Den opstandne Kristus viser en anden materiel virkelighed
- En ny verden venter på den anden side af døden!

